

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

з навчальної дисципліни «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

**рівень вищої освіти другий (магістерський)
спеціальність 293 «Міжнародне право»,**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

протокол № 5 від 25.11.2022 р.)

1. Поняття та історичні передумови європейської інтеграції.
2. Реалізація ідеї європейської інтеграції після Другої світової війни.
3. Створення та функціонування Європейських співтовариств (1950-ті – 1980-ті роки ХХ ст.)
4. Заснування Європейського Союзу та поглиблення інтеграційних процесів (1992-2007 рр.).
5. Модернізація ЄС за Лісабонським договором 2007 р. та його функціонування на сучасному етапі.
6. Цінності Європейського Союзу: поняття та правове значення.
7. Мета та завдання Європейського Союзу: поняття та правове значення.
8. Правова природа Європейського Союзу: основні концепції.
9. Політична природа Європейського Союзу. Проблема «дефіциту демократії» в Європейському Союзі.
10. Правосуб'єктність Європейського Союзу.
11. Місце Європейського Союзу серед інших міжнародних організацій (Ради Європи, Організації північноатлантичного договору, Організації з питань безпеки і співробітництва у Європі, Європейської асоціації вільної торгівлі).
12. Правове регулювання відносин Європейського Союзу з Європейською асоціацією вільної торгівлі. Правовий статус Європейського економічного простору.
13. Поняття, принципи та види компетенції ЄС.
14. Виключна компетенція ЄС: перелік сфер та співвідношення повноважень ЄС і держав-членів.
15. Спільна (конкуруюча) компетенція ЄС: сфери та особливості розподілу повноважень ЄС і держав-членів.
16. Допоміжна компетенція ЄС: перелік сфер та співвідношення повноважень ЄС і держав-членів.
17. Принцип надання повноважень у праві ЄС: поняття, особливості дії, гарантії захисту інтересів держав-членів.
18. Принцип субсидіарності у праві ЄС: поняття, особливості дії, гарантії захисту інтересів держав-членів.
19. Принцип пропорційності у праві ЄС: поняття, особливості дії, гарантії захисту інтересів держав-членів.
20. Механізм імпліцитних (домислюваних) повноважень ЄС: поняття, особливості застосування, гарантії забезпечення інтересів держав-членів.
21. Посилене співробітництво держав-членів ЄС.
22. Роль національних парламентів у функціонуванні ЄС.
23. Правові засади набуття членства в ЄС. Критерії членства в ЄС.
24. Процедура набуття членства в ЄС.
25. Правова природа та зміст договорів про приєднання до ЄС нових держав.
26. Особливості правового статусу держави-члена ЄС.

27. Правові підстави, процедура та юридичні наслідки призупинення окремих прав держави-члена ЄС.
28. Припинення членства у Європейському Союзі: правові підстави, процедура, юридичні наслідки.
29. Загальна характеристика інституційної системи ЄС: поняття, складові, принципи функціонування.
30. Європейський Парламент: склад, порядок формування, повноваження, порядок роботи і прийняття рішень.
31. Європейська Рада: склад, повноваження, порядок роботи, юридична сила рішень.
32. Рада Європейського Союзу (Рада Міністрів): склад, повноваження, порядок роботи, основні способи прийняття рішень.
33. Європейська Комісія: склад, порядок формування, організаційна структура, повноваження, юридична сила рішень.
34. Верховний представник ЄС з питань спільної закордонної політики і політики безпеки: порядок призначення та основні повноваження.
35. Законодавчий процес в Європейському Союзі: основні процедури прийняття рішень.
36. Судова система Європейського Союзу: принципи побудови, ланки і їх взаємодія
37. Суд Справедливості Європейського Союзу: склад і порядок формування, структура. Правовий статус суддів та Генеральних адвокатів.
38. Загальний суд: склад і порядок формування, структура, юрисдикція. Оскарження рішень.
39. Рахункова палата: склад і порядок формування, повноваження, юридична сила рішень.
40. Особливості фінансування ЄС. Бюджет ЄС.
41. Європейський Центральний банк: склад і порядок формування, організаційна структура, повноваження, порядок роботи, юридична сила рішень.
42. Євроомбудсмен: порядок призначення, повноваження, юридична сила рішень.
43. Економічний і соціальний комітет: склад і порядок формування, повноваження, юридична сила рішень.
44. Комітет регіонів: склад і порядок формування, повноваження, юридична сила рішень.
45. Поняття та види агенцій ЄС.
46. Агенція ЄС із захисту основних прав.
47. Агенція ЄС з правоохоронної співпраці (Європол): правовий статус та особливості співробітництва з Україною.
48. Агенція ЄС із співпраці у сфері кримінального судочинства (Євроюст): правовий статус та особливості співробітництва з Україною.
49. Право Європейського Союзу: поняття, структура, суб'єкти, дія в часі та просторі.
50. Поняття та зміст *acquis communautaire* (acquis ЄС).
51. Співвідношення права ЄС і національного права держав-членів (принцип верховенства права ЄС, принцип прямої дії норм права ЄС, принцип прямого застосування права ЄС).
52. Принцип верховенства права Європейського Союзу щодо національного права держав-членів.
53. Принцип прямої дії норм права ЄС у національних правових системах держав-членів.
54. Право ЄС і міжнародне публічне право.
55. Поняття та класифікація джерел права ЄС.
56. Первинні джерела права ЄС: види та юридична сила.
57. Вторинні джерела права ЄС: види та юридична сила.
58. Міжнародні угоди як джерела права ЄС.
59. Прецедентне право Суду ЄС.
60. «М'яке» право ЄС.
61. Загальні принципи права як джерело права ЄС.
62. Оприлюднення джерел права ЄС. Офіційні мови ЄС.
63. Юрисдикція Суду ЄС: поняття, особливості, розмежування підсудності між Судом

- Справедливості і Загальним Судом ЄС.
64. Захист права ЄС у Суді Європейського Союзу.
 65. Провадження проти держав-членів ЄС, що порушують свої зобов'язання.
 66. Провадження проти інституцій ЄС: оскарження правових актів та оскарження бездіяльності.
 67. Преюдиціальні провадження у Суді Справедливості.
 68. Порядок розгляду справ і ухвалення рішень Судом Справедливості і Загальним Судом. Виконання рішень.
 69. Відповідальність держав-членів перед фізичними та юридичними особами за порушення норм права ЄС.
 70. Правове регулювання основ правового статусу людини і громадянина в праві ЄС.
 71. Хартія ЄС про основоположні права 2000 р.: юридична сила та зміст.
 72. Громадянство ЄС: поняття, зміст, особливості набуття та втрати.
 73. Основні права громадян ЄС: види та загальна характеристика.
 74. Правовий статус громадян третіх країн у праві ЄС.
 75. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в праві ЄС.
 76. Поняття та принципи внутрішнього ринку ЄС.
 77. Загальні засади простору свободи, безпеки і справедливості у праві ЄС.
 78. Поняття та загальна характеристика Шенгенського права.
 79. Становлення та розвиток співробітництва України та Європейського Союзу.
 80. Загальна характеристика Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
 81. Інституційний механізм співробітництва України та ЄС.
 82. Правові засади поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС за Угодою про асоціацію 2014 р.
 83. Захист прав фізичних та юридичних осіб за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
 84. Наближення законодавства України до *acquis* ЄС: поняття, правові засади та механізм забезпечення.